

Od redakcji

‘Studia Poradnicze’/‘Journal of Counsellogy’ są czasopismem redagowanym przez Naukowe Towarzystwo Poradnicze, powołane przez polskich badaczy poradnictwa, zainteresowanych utrzymaniem wysokiego poziomu jego badań i podniesieniem społecznej przydatności ich wyników. Powołane zostały jako forum wymiany myśli, refleksji teoretycznych, doświadczeń, wniosków nasuwających się z prowadzonych badań polskich i zagranicznych. Są odpowiedzią na coraz bardziej zauważalny wzrost zainteresowania problematyką niesienia pomocy przez poradnictwo, co w praktyce wyraża się nie tylko rozwojem różnego rodzaju poradni i tworzeniem stanowisk doradcy w różnorodnych instytucjach, nie tylko otwieraniem kierunków studiów i specjalności oraz przygotowywaniem „specjalistów od pomagania”, ale także przyrostem piśmiennictwa poświęcanego problematyce niesienia tego rodzaju pomocy, jaką jest udzielanie rad, porad, konsultacji, terapii, psychologicznego wsparcia. Zarówno wielorakie konteksty tej pomocy, jak i jej formy, coraz częściej stają się więc przedmiotem uwagi badaczy społecznych – poradniców oraz refleksyjnych praktyków. Podejmując analizy wymienionych procesów, zdarzeń i faktów składających się na „spektrum” poradnictwa, wszyscy oni starają się je zrozumieć, zinterpretować i wyjaśnić. Choć występowanie poradnictwa w życiu społecznym znane jest nie od dziś, badania takie są bardzo młode i nie zawsze zwieńczone wynikami o wysokich walorach teoretycznych. Rozwój poradnictwa jako nauki o poradnictwie wymaga więc zbiorowego wysiłku zarówno badaczy, jak i twórczych praktyków, zaangażowanych w obserwowanie, analizowanie i teoretyzowanie.

Badacze skupieni w Naukowym Towarzystwie Poradniczym zapraszając do współpracy wielodyscyplinarne grono autorów, mają nadzieję, że nastąpi wzbogacenie tej dziedziny wiedzy. Uważają bowiem, że wiedza o poradnictwie nie może ograniczać się wyłącznie do opisu realnych wydarzeń, ale też rozwijana teoria poradnictwa nie może być zamkniętą, z góry określoną strukturą, gdyż zgodnie z poglądami metodologów raz może być zbiorem założeń, innym razem systemem podsumowującym i porządkującym opisy faktów, procesów i zdarzeń, kiedy indziej wynikiem zabiegów zmierzających ku generalizacjom i przewidywaniom.

Redaktorzy „Studiów Poradniczych” stwarzając możliwość wymiany poglądów różnym podmiotom społecznym i badaczom reprezentującym różnorodne dyscypliny i stanowiska, uważają, że w prowadzonych na łamach pisma dyskusjach poradnictwo będzie stawało się „teorią dostosowaną”, zawierającą rzetelne dane, zebrane w trakcie badań oraz że będzie „pracować”, a więc umożliwiać przewidywanie, wyjaśnianie i rozumienie zjawisk z obrębu poradnictwa, a w związku

z tym stanie się ważne dla osób pracujących w poradnictwie zwłaszcza zaś refleksyjnych praktyków. Przewidują, że prawa i teoretyzowane opisy będą w nauce traktowane jako instrumenty wyjaśniania, a w zastosowaniach nauki – jako instrumenty instrukcji postępowania. Umożliwiając udział w dyskusjach nad poradnictwem przedstawicielom różnych nauk społecznych, redakcja „Studiów Poradowniczych” pragnie bowiem, by poradownictwo jako teoria społeczna „dotycząca” ludzi, przynależąca do nauk zajmujących się ich intencjonalnymi (psychicznie ukierunkowanymi) czynnościami, uwzględniała ogólne założenia co do ludzkiej natury i uznawanych wartości. Jest jednocześnie zwolennikiem poglądu, że uprawiana dyscyplina pozostanie nauką żywą o tyle, o ile będzie zdolna generować własny obraz natury człowieka działającego – *homo consultans* (radzącego sobie, radzącego się, radzącego innym) oraz pozwoli uchwycić sens i znaczenie jego relacji z samym sobą, z innymi ludźmi, z otoczeniem, zwłaszcza właśnie w aspekcie radzenia sobie, radzenia innym czy korzystania z porad. Dla prowadzonych dyskusji na łamach pisma ważne więc będzie jasne określanie przyjmowanych przez autorów stanowisk, po to, aby można było rozwijaną teorię „modyfikować”, a więc przekształcać, wzbogacać itp. wraz z zachodzącymi zmianami w badanej rzeczywistości, wraz z przyrostem wiedzy w innych naukach i wraz z rozwojem metodologii badań społecznych. Zatem będzie ważne, by dawało się odnieść ją do innych obszarów badawczych i stosowanych tam metodologii badań.

Zakładając, że prawidłowości nauk społecznych nie są prawami uniwersalnymi, ale obowiązują w określonych społecznych warunkach, przewiduje się, że podstawowe pytania dotyczące poradnictwa mogą uzyskiwać wielorakie odpowiedzi na łamach czasopisma. Można więc przypuszczać, że rzucone zostanie nowe światło na wcześniej postawione i ciągle aktualne pytania:

- ◆ o jakich procesach psychicznych i społecznych mówimy, mając na myśli poradnictwo?
- ◆ jakie składają się na nie fakty, zdarzenia, sytuacje?
- ◆ jakie osiągnięte są w nim/dzięki niemu wartości?

jak też na dalsze, równie ważne:

- ◆ jakie znaczenia nadają ludzie procesom poradniczym?
- ◆ jakie są typy, rodzaje, kategorie poradnictwa?
- ◆ jakie obszary/terytoria poradnictwa stają się dziś najważniejsze?
- ◆ jaka jest siła/skuteczność jego oddziaływania?
- ◆ jakimi środkami dysponują doradcy i jak te środki można ulepszać/wzbogacać?

Już w tej chwili poradownictwo na te pytania udziela różnorodnych odpowiedzi. Obecnie bowiem składają się na naukę o poradnictwie opisy i interpretacje różnych sposobów radzenia, doradzania, radzenia sobie. Powstały one w dwojaki sposób. Po pierwsze – przez wyodrębnienie przedmiotu badań, którym jest właśnie poradnictwo, traktowane jako doświadczenie jednostkowe (udział w relacji)

lub też jako specyficzne zjawisko, bądź proces życia społecznego, zinstytucjonalizowany albo przebiegający w życiu codziennym. Po drugie – teoria poradnictwa budowana jest przez wykorzystywanie pewnych generalizacji, innych teorii, praw i prawidłowości, odnoszących się do takich obszarów życia społecznego, jak: wychowanie, opieka, terapia, uczenie się, organizacja i zarządzanie, polityka społeczna, dotyczących kondycji psychicznej ludzi oraz dynamiki społecznych struktur, „determinizmu” kulturowego, płynnej strukturalizacji oraz globalizacji życia społecznego itp. Nie zapomina się bowiem, że świat zobiektywizowanych wytworów kultury, a przede wszystkim problemów, ich rozwiązań i argumentów, rozwija się dzięki ludzkiej pomysłowości, oraz że w ogromnej mierze zależy on od nadawania przez ludzi znaczeń różnym zjawiskom, procesom i faktom. Ale poradoznawcy mają także na uwadze to, że w tym świecie zachodzą jednak takie procesy i fakty, które nie zależą od ludzkiej woli ani od treści ludzkich myśli, i że właśnie w poradnictwie to one dają o sobie znać w sposób szczególny.

Pierwsze spory dotyczące podstawowych założeń poradownictwa podejmowane były na ogólnopolskich seminariach naukowych „Poradnictwo we współczesnym społeczeństwie” organizowanych w latach 1979–1995 przez dwa instytuty Uniwersytetu Wrocławskiego: Instytut Pedagogiki oraz Instytut Psychologii i kontynuowane są w ramach Naukowego Seminarium Poradowniczego w Dolnośląskiej Szkole Wyższej. Redakcja „Studiów Poradowniczych” zakłada, że kolejnym ważnym „miejscem”, w którym nadal toczyć się mogą dyskusje zmierzające do rozpoznawania procesów i faktów poradnictwa, do odkrywania rządzących nimi praw i prawidłowości jest **Naukowe Towarzystwo Poradownicze** powołane 24 I 2011 r. we Wrocławiu, którego organem jest czasopismo, jak i towarzystwo o zasięgu europejskim **European Society for Vocational Designing and Career Counseling** powołane 10 IX 2011 r. w Padwie, wśród którego członków założycieli znaleźli się także polscy poradoznawcy. Oba stowarzyszenia stawiają sobie za jeden z celów prowadzenie badań nad poradnictwem, a poglądy ich członków najprawdopodobniej znajdą dla siebie miejsce na łamach pisma, które wszak w swoim założeniu ma przyczynić się do rozwoju i popularyzacji myśli poradowniczej poprzez zamieszczanie znaczących artykułów autorów rodzimych i zagranicznych, podejmujących problemy teorii i praktyki poradnictwa. Planowane w wersji dwujęzycznej (polskiej i angielskiej) „Studia Poradownicze” mają umożliwić prowadzenie swobodnego dyskursu, i z jednej strony być pismem dostępnym dla szerokiego grona czytelników polskich, z drugiej zaś popularyzować polską myśl poradowniczą na świecie.

Redakcja zdaje sobie sprawę nie tylko z dużej odpowiedzialności, jaka spoczywa na osobach podejmujących się tego zadania, ale i z ograniczonych możliwości wywiązania się z niego w sposób satysfakcjonujący wszystkich zainteresowanych naszym pismem. Uprzedzając zatem ewentualne zastrzeżenia i wątpliwości, przedstawiamy projektowaną strukturę pisma i formalne wymagania, jakie chcielibyśmy, aby spełniały treści „Studiów Poradowniczych”:

- ▶ Dział I. Studia i rozprawy
Oczekujemy, że teksty w postaci esejów lub rozpraw będą dotyczyły problematyki poradnictwa ujmowanej w perspektywie ogólniejszej teorii lub koncepcji filozoficznej.
- ▶ Dział II. Komunikaty z badań
Liczymy, że sprawozdania z badań nie tylko przedstawią ich wyniki, ale będą odpowiedzią na przytoczone w tekście jasno sformułowane pytania problemowe, jak również opatrzone zostaną pogłębioną interpretacją uzyskanych danych.
- ▶ Dział III. Rekomendacje dla praktyki poradnictwa
Zakładamy, że znajdą się tutaj opisy twórczych praktycznych działań oraz rekomendacje metod pracy i narzędzi opracowanych i zweryfikowanych przez autorów refleksyjnie uprawiających poradnictwo.
- ▶ Dział IV. Recenzje
Chodzi nam o recenzje i krytyczne omówienia znaczących publikacji polskich i zagranicznych.
- ▶ Dział V. Aktualności i kronika
Zamierzamy zamieścić tu sprawozdania z ważnych konferencji krajowych i zagranicznych poświęconych poradnictwu; informacje o wydarzeniach o zasięgu krajowym i międzynarodowym, mających wpływ na rozwój poradnictwa; o uchwałach, ustawach, zarządzeniach i innych dokumentach regulujących poradniczą praktykę; oraz o poradoznawcach podnoszących swoje kwalifikacje, zdobywających stopnie naukowe, nagrody lub odznaczenia. Tutaj także może znaleźć się notatka o nowościach wydawniczych z zakresu poradoznawstwa lub zapowiedź przygotowywanej konferencji.

Będziemy dążyć do tego, by drukowane teksty, uzyskując wcześniej pozytywne recenzje, charakteryzowały się wysokim poziomem naukowym, a ze względu na swą wartość merytoryczną i formalną dobrze lokowały się w ogólniejszym dyskursie poradoznawczym krajowym i międzynarodowym.

Redakcja miała duże trudności z adekwatnym przekładem tytułu czasopisma na język angielski. Chodziło zwłaszcza o termin, który w Polsce oznacza naukę/ teorię poradnictwa – poradoznawstwo, i który już wszedł do naukowego dyskursu. Najbardziej adekwatnym odpowiednikiem dla niego w języku angielskim, wydał się nam termin **counsellogy**. Składa się on z dwóch członów „counsel – porada” i końcówki „logy”. Konstruowanie nazwy tej nauki/teorii jest analogiczne do sposobu tworzenia nazw innych nauk: anthropology, antology, psychology, sociology itp. Podobny termin został przed laty użyty też przez T. Wilsona i A.B. Stillsa w odniesieniu do uprawianej przez nich nauki o poradnictwie. Wówczas napisali: *the term multicultural **counselogy** refers (...) to the study of the process of counselling from cultural perspective* (termin wielokulturowe poradoznawstwo odnosi się (...) do badania procesu poradnictwa z perspektywy kulturowej) (“Journal of Non-White

Concerns in Personnel and Guidance”, Volume 9, Issue 3, pages 103-108, July 1981). Nawiązujemy więc do tej sugestii i po licznych dyskusjach przekładamy tytuł „Studia Poradczawcze” na “Journal of Counsellogy”. Termin counsellogy – zdaniem Alicji Kargulowej – może puentować wstępny etap tworzenia nauki o poradnictwie i zachęcać do dalszych poszukiwań badawczych. Może być traktowany jako nazwa wyodrębniającej się samodzielnej interdyscyplinarnej teorii naukowej lub subdyscypliny nauk społecznych. Jako etap tworzenia takiej nauki, która posiada własny przedmiot badań; w której dopracowano się określonej terminologii; ustalono pewne prawidłowości; wypracowano koncepcje; stosuje się obraną metodologię badań.